

NÉMET NYELV ÉS IRODALOM

(Anyanyelvű és kétnyelvű nemzetiségi nevelési-oktatási forma)

5–8. évfolyam

A magyarországi német nemzetiség számára a nyelv és a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A már évtizedek óta érzékelhető előrehaladott asszimilációs folyamat következtében megnőtt a nevelési és oktatási intézmények szerepe a nyelv, a kultúra és az identitás továbbadásában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és képességekre kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkor személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé.

Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A nemzetiség nyelvén felkínált nevelés és oktatás épít arra, hogy a nemzetiséghez tartozók ezzel a lehetőséggel minden életszakaszban élhessenek.

A nyelv magas szintű birtoklása, a helyi nyelvjárások és szokások ápolása, a történelem és jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A nemzeti és európai szintű oktatáspolitikai célkitűzéseken kívül a mindennapok gazdasági, kulturális és privát életterületeinek egyre szorosabb összefonódása is bizonyítja, hogy életünk Európában több nyelv ismeretét követeli meg. A hazai nemzetiségek számára ez meghatározó jelentőséggel bír, hiszen éppen az iskoláztatás révén lehetőségük van két anyanyelv használatára. Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy a már említett asszimiláció következtében az oktatási intézmények egyáltalán nem vagy alig építhetnek a tanulók otthonról hozott nyelvi ismereteire. Az oktatás eredményességének érdekében ennek a megváltozott helyzetnek tükröződnie kell a fejlesztendő kompetenciákban és a közműveltségi tartalmakban is.

A nemzetiségi nyelv és irodalom feladata – többek között – az „elvesztett” anyanyelv visszaadása. Ez meghatározza az oktatás szemléletét: az anyanyelvi nevelésnek és oktatásnak élnie kell az idegen nyelvi oktatás eszközeivel a fejlesztési területek, a módszerek és közműveltségi tartalmak terén.

Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten birtokolják a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát, és képessé váljanak annak gyakorlati alkalmazására. Szövegértési és szövegalkotási tudásuk lehetővé teszi azt, hogy önállóan és másokkal együttműködve képesek a verbális és nem verbális kommunikáció tudatos alkalmazására, a különböző szövegek megértésére, elemzésére és feldolgozására. Mindezek birtokában képessé válnak a másodlagos jelentések felismerésére és reflexiójára. Az anyanyelvi és irodalmi nevelés elválaszthatatlan egységet alkot. Az irodalmi nevelés azonban nemcsak az irodalmi alkotásokon keresztül történő ismeret- és értékközvetítést, illetve az olvasóvá nevelést jelenti, hanem a különböző közismereti témákon keresztül az élet és a környezet alapvető kérdéseivel való szembesítést is; így biztosítva a kultúra folytonosságát és folyamatos megújulását, a társadalmi problémák megértését és átélését, az én és a másik közötti különbség megfogalmazását és tiszteletben tartását. Az irodalmi alkotások és a közismereti témák együttesen fejlesztik az emlékezetet, az élmények feldolgozásának és megőrzésének képességét, hozzájárulnak ahhoz, hogy a diákokban megeremlődjön a hagyomány elfogadásának és alakításának párhuzamos igénye.

A német nyelv és irodalom tantárgy számos ponton kapcsolódik a magyar nyelv és irodalom, az idegen nyelv, a művészetek, az ember és társadalom és az informatika műveltségi területek tartalmához és céljaihoz.

5–6. évfolyam

A tantárgy alapvető célja és feladata az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb olvasási stratégiák megismerése és alkalmazása; a szövegalkotás folyamatának megfigyelése, gyakorlása, különböző, a kommunikációs helyzetnek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban történő fogalmazás; az elsajátított írástechnika, helyesírás gyakorlása, továbbfejlesztése.

A tantárgy jellegéből adódóan fontos feladat a nyelvi és az irodalmi kultúra fejlesztése, az egyéni ismeretszerzés módjainak, technikáinak előkészítése, gyakoroltatása.

A tantárgy elsődleges célja a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulás eredményességéhez szükséges kulcskompetenciák, készségek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása: a tanulók hallott és írott szövegalkotási és szövegértési kompetenciáinak fejlesztése a kognitív folyamatok, az életkori sajátosságok és az egyéni képességek figyelembevételével; a nyelvről szerzett tapasztalati (élményalapú) és tárgyi ismeretek mélyítése, bővítése.

Az 5–6. évfolyamon a tanulók már jól olvasnak, viszonylag hosszabb szövegeket is rövid idő alatt meg tudnak ismerni.

A tanuló a hallott szövegről képes rövid szóbeli összefoglalást adni. Megszólalásaiban tanórán és azon kívül is alkalmazkodik a hallgatósághoz és a beszédhelyzethez. Olvasás közben képes érzékelni a szövegek műfaji különbségeit, majd képes néhány mondatos vélemény szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasottakról. Meg tud írni rövidebb szövegeket, és megfogalmazza személyes olvasmányélményeit. Vázlatok felhasználásával különböző témájú, műfajú szövegeket megért, megfogalmaz.

Szövegértés szempontjából szükséges a globális, információkereső, értelmező és reflektáló olvasás képessége, továbbá tartalommondás; a cím és a szöveg kapcsolatának magyarázatása; a címadás. Az irodalomismeret terén ebben a tanulási szakaszban a tanuló megfigyeli a költői nyelv néhány sajátosságát, egyes műfajokat és szerkezeti elemeket. Ismeri a tetszésnyilvánítás nyelvi formáit, és használata közben tiszteletben tartja a különböző kultúrákat és az eltérő véleményeket.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia. Szóbeli és írásbeli szövegek megértése és értelmezése	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulás, törekvés az érthető, kifejező beszédre. Szóbeli szövegek megértése, reprodukálása, utasítások megfelelő követése, a kommunikációs partner szóbeli közlésének megértése. Az alapvető kommunikációs kapcsolat teremtéséhez szükséges formák ismerete és alkalmazása: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés stb.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Törekvés a különböző beszédhelyzetekben a kommunikációs célt közvetítő beszéd alkotására. A kifejező kommunikáció, a megfelelő szókinccs alkalmazása személyes beszámolóban, történetmeséléskor, személyek jellemzésekor. A kommunikációs folyamat alapvető tényezőinek tudatosítása.	

Tevékenységek/ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz, a kommunikációs helyzet (tér, idő és résztvevői szerepek – kontextus) megfigyelése, megnevezése. A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása. A beszédpartner közlésének, viselkedésének megfigyelése, értelmezése. A hallás utáni szövegértés gyakorlatának kialakítása.</p>	<p><i>A tartalmak megértése, a lényegi információk megragadása</i> A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a szöveg vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmát megnevezni; – a nem lineáris szöveg lényegi elemeit is leírni; – a szövegben egyszerűen megfogalmazott információkat egymástól elkülöníteni és a feladat elvárásainak megfelelően felhasználni. <p><i>A szöveg és a nyelvi kifejezőeszközök vizsgálata és feldolgozása</i> A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismert nyelvtani szerkezetű és szókincsű szöveg lényegi elemeit (adott esetben ismétlést követően) célirányos feladatok segítségével egészében megérteni; – a szövegre vonatkozó igaz és hamis állításokat megkülönböztetni és a szöveg alapján megvizsgálni és alátámasztani; – a szöveget tartalmi és formai jegyei alapján összefüggő egységekre bontani és megadott szempontok szerint vizsgálni; – az olvasóra/hallgatóra gyakorolt hatás elérését célzó, könnyebben felismerhető nyelvi eszközöket megnevezni; – képeket és illusztrációkat egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel leírni. <p><i>Reflektálás témákra, állásfoglalás és értékelés</i></p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció, szövegillusztrációk.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> kommunikációs kapcsolatteremtés, szituációk, helyzetgyakorlatok.</p> <p><i>Természetismeret:</i> az ember megismerése, érzékszervek.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> a személyes kapcsolatok, beszélgetés jelentősége.</p>

	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – lineáris szöveg cselekményéhez kapcsolódó egyéni véleményt irányított kérdések segítségével megfogalmazni; – egyes információk (adott szövegben, szövegek, illetve a szöveg és az azt kísérő szemléltetőanyagok) között tartalmi kapcsolatot találni és azt indokolni; – irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni és azt a világról eddig megszerzett tudásával összekapcsolni; – a szöveg tartalmi és formai jegyeinek ismeretében hasonló szöveget befejezni vagy alkotni. 	
Kulcsfogalmak	Beszédhelyzet, kommunikációs folyamat, szövegtípus, bekezdés, szemléltetés, illusztráció, lényegkiemelés, hallás utáni szövegértés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia. Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Órakeret 25 óra
Előzetes tudás	Elemi feladatmegoldás, beszélgetésben való aktív részvétel, véleményalkotás. A szövegalkotás műveleteinek alapvető ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További szövegalkotási eljárások megismertetése, alkalmazásának segítése. Digitális kompetencia fejlesztése.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
A kommunikációs célnak, helyzetnek és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása. Mindennapi kommunikációs szituációk különféle helyzetekben történő gyakorlása. Tanult szövegek szöveghű és kifejező tolmácsolása. Egyszerű szerkezetű szöveg önálló elkészítése. Néhány internetes szövegtípus	<p><i>A tartalmi információk közvetítése</i></p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a szöveg tartalmát és a benne rejlő információkat rendszerezetten visszaadni; – a szöveg tárgyát, ábrázolásmódját és eseményeit egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel, követhetően és minden lényegi elem említésével 	<p><i>Minden tantárgy:</i> összefüggő beszéd, érvelés, szövegfeldolgozás kialakítása.</p> <p><i>Informatika:</i> internetes források adatainak megkeresése, internetes kapcsolattartó</p>

<p>formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése, szövegalkotás az internetes műfajokban (pl. e-mail).</p> <p>Személyes élmények, vélemény megfogalmazása, előadása.</p>	<p>visszaadni, illetve összehasonlítani;</p> <ul style="list-style-type: none"> – lírai, epikus és dramatikus szövegeket a műfaj elvárásainak megfelelő formában előadni; – megadott szerkezeti jellemzőkkel és egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel, a helyzetnek és a célcsoportnak megfelelő formában írott szöveget alkotni. <p><i>Összefüggések célnak és célcsoportnak megfelelő feldolgozása</i></p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – monologikus kommunikációs helyzeteket vagy egyéni értelmezések írásbeli megfogalmazását tanári irányítás mellett a címzettnek megfelelően alakítani; – párbeszédes kommunikációs helyzetekben mások megállapításaihoz kapcsolódni, azokra reagálni; – a szövegben található tartalmi összefüggéseket előre meghatározott, egyszerű előadásmódokban és megadott nyelvi eszközök felhasználásával bemutatni; – tényt egy vezérelv mentén felvázolni. <p><i>Vélemény, vita, állásfoglalás</i></p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – saját álláspontját ismertetni; – párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértésnek, kétségének/ bizonytalanságának kifejezésére, valamint elutasításának hangot adni; – szerepet alakítani és jelzésszinten értelmezni; 	<p>műfajok nyelvi jellemzői.</p>
---	---	----------------------------------

	– a (valós vagy fiktív) szöveget kiegészíteni, továbbfejleszteni vagy átalakítani.	
Kulcsfogalmak	Kommunikációs helyzet, vezérelv, reakció, interakció, párbeszéd, véleményalkotás, e-mail.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia. Általános interakciós készség	Órakeret 49 óra
Előzetes tudás	Pontos, folyamatos beszéd. Alapvető szövegalkotási képesség. Aktív szókincs az eddig tárgyalt közismereti és irodalmi témakörökben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A beszédkészség komplex fejlesztése. Az aktív szókincs és szóbeli szövegalkotási készség fejlesztése, különös tekintettel a véleményalkotás, állásfoglalás nyelvi kifejezésére.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Különböző szituatív helyzetekben szót kérni, a beszéd jogát másnak átadni. A nyelvi udvariassági szabályokat alkalmazni. A témához kapcsolódó érzéseket nyelvi eszközökkel kifejezésre juttatni. A szókincs aktivizálása adekvát helyzetekben kevés külső segítséggel. A magyar és a német kultúra interakciós különbségeinek mélyebb, bővülő tudatosítása a tárgyalt közismereti témakörökben: pl. szókincsfejlesztés, szófordulatok, rokon értelmű szavak, körülírás.</p>	<p><i>Véleménynyilvánítás – aktív részvétel a közös munkában</i> A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – feladatokat, utasításokat összefoglalni, adott esetben továbbadni; – szokásos tanórai helyzeteket megadott nyelvi kifejezőeszközökkel, sikerrel megoldani; – a számítógép és a világháló német nyelvű programjait használni. <p><i>Kommunikációs kultúra</i> A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő nyelvi eszközökkel kifejezni, ha szót kér, vagy ha másnak engedi át a beszéd jogát; – nyelvhasználati kompetenciáját az általános udvariassági szabályokhoz igazítva alkalmazni; – dicséretet és kívánságot, érdeklődést vagy közönyt kifejezni; – mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni; – saját álláspontja közlésével verbálisan vagy 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a szókincs adekvát alkalmazása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önismereti gyakorlatok, szerepjátékok.</p>

	<p>nonverbálisan reagálni azokra.</p> <p><i>Nyelvi közvetítés</i> A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – rövid német nyelvű tartalmak/kijelentések értelmét tükröztetve magyarra fordítani; – magyar nyelvű kijelentések értelmét megtartva németül összefoglalni. 	
Kulcsfogalmak	Érdeklődés, közöny, utasítás, beszélgetés, udvariassági szabály, szómagyarázat, körülírás, szófordulat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Országismeret és interkulturalitás	Órakeret 64 óra
Előzetes tudás	A témákhoz kapcsolódó szókinccs és ismeretanyag.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szókinccs és ismeretek elsajátíttatása és mélyítése a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán, az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókinccs fejlesztése és az új ismeretek feldolgozása.</p> <p>Témák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Személyes életvitel: napi tevékenységek, szociális kapcsolatok, egészség–betegség, szabadidős tevékenységek. – Társadalmi élet: étkezés, ünnepek, életmód régen és ma. – Iskola, képzés: hivatás: iskolai mindennapok, az iskolaépület, munka. – Gazdaság, technika, környezet: lakás, a mindennapi élet infrastruktúrája, 	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – kommunikációs szituációkban viszonylagos biztonsággal részt venni; – a tanórán használt, a tárgyalt témákban a korábbinál bővebb szókinccsel, nagyobb számú alaktani és mondattani szerkezetet következetesen és jól alkalmazni; – a tanórai gyakorlatban rutinszerűen számító kommunikációs helyzetekben részt venni, valamint alapszókinccsel, egyszerű, de rögzült nyelvi sablonok segítségével tananyagot feldolgozni. 	<p><i>Természetismeret:</i> iskola, szabadidő, foglalkozások, betegségek, orvosi ellátás, állatok.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> ünnepek, közlekedés, teendők betegség esetén.</p> <p><i>Német népismeret:</i> identitás, régi és modern életmód.</p>

<p>állatvédelem.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Politika és történelem: szabályok állítása és betartása, nemzetiség. – Német nyelv: néhány nyelvjárási kifejezés és köznyelvi megfelelője. 		
Kulcsfogalmak	Iskola, szabadidős tevékenység, napirend, foglalkozás, lakás, lakókörnyezet, közlekedés, jármű, vásárlás, egészség, betegség, gyógyszer, családi ünnep, állatok élettere, gondozás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtani és nyelvhelyességi kompetencia. A szó- és mondat alapjai	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	A tanult nyelvtani jelenségek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának bővítése a szófajok körében.</p> <p>A nyelvi tudatosság fokozása.</p> <p>A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és -felhasználásban, a szabályalkalmazásban és az önellenőrzésben.</p>	
Tevékenységek/ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A szófajok biztos felismerése szövegkörnyezetben kérdőszavak segítségével.</p> <p>Különböző időben végbemenő cselekvések, történések megkülönböztetése. Az igeidők helyes használata beszédben és írásban.</p> <p>A főnév nemének, számának, eseteinek megnevezései, azok megtanulása és használata beszédben és írásban.</p> <p>Lokális elöljárószók és gyakorlati alkalmazásuk. a legalapvetőbb tárgy- és részes esettel álló elöljárószók megtanulása és alkalmazásuk.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – gyakran előforduló alaktani szerkezeteket képezni és következetesen jól használni; – a tanórán gyakran előforduló egyszerű mondati szerkezeteket következetesen jól alkalmazni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> nyelvtani fogalmak, igeidők használata; főnév, helymeghatározás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> az időbeliség ábrázolása a képzőművészetben.</p>
Kulcsfogalmak	Szófaj, igeidő, lokális elöljárószó, főnév, nyelvtani nem, hímnem, nőnem, semlegesnem, többes szám, alanyeset, tárgyeset, részes eset, birtokos eset.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtani és nyelvhelyességi kompetencia. Kiejtés és hangsúlyozás	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A tanult köznyelvi szókészlet kiejtése és hangsúlyozása kevés	

	hibával.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás finomítása. A helyi német nyelvjárás kiejtési sajátosságaira vonatkozó ismeretek bővítése.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Német irodalmi nyelvi fordulatok és szövegek hangoztatásával, a beszélt nyelv alkalmazásával a kiejtési és hangsúlyozási normák bővítése, mélyítése. Hallott szöveg megisméltése (utánmondás). Szituációs játékok. Kommunikáció anyanyelvi beszélőkkel.	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – a német nyelv standard változatában (Hochdeutsch) tanult szókészletét érezhető akcentusa mellett hibátlanul és helyes hanglejtéssel kiejteni; – egyes gyakran használt kifejezéseket és rímes szövegeket helyi nyelvjárásban megközelítően helyes hanglejtéssel elmondani. 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hanglejtés, hangsúly.
Kulcsfogalmak	Hanglejtés, akcentus, nyelvi standard.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtani és nyelvhelyességi kompetencia. Helyesírás és központozás	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása az írásbeli nyelvhasználatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A leggyakrabban előforduló, a helyesírási alapelvekre épülő helyesírási szabályok megismertetése a bővülő szókincsben, mondatmodellekben, azok tudatosítása, fokozatos önálló alkalmazásának fejlesztése az írott kommunikációban.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Az alapvető helyesírási szabályok megismerése főleg a hangtani és szófajtani ismeretek elsajátításához kapcsolódóan. A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértési és alkotási folyamatában; az önkontroll és önálló szövegjavítás fokozatos kialakítása irányítással. Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra. Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – a nyelvtani szerkezetek alkotására szolgáló alapszavakat biztos helyesírással, rövid saját szövegeket kielégítő biztonsággal leírni; – a leggyakrabban előforduló, legfontosabb írásjelek funkcióját és jelentését felismerni, ezeket egyéni szövegalkotásában túlnyomórészt helyesen alkalmazni; 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a magyar és a német nyelv különbsége a szavak helyesírása kapcsán.

használatával.	– helyesírását irányított önellenőrzéssel felülvizsgálni, szükség esetén javítani.	
Kulcsfogalmak	Nyelvtani szerkezet, idézőjel, gondolatjel, hosszú magánhangzó, kettős hangzó, ß–ss, Umlaut, Dehnungs–h.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra		Órakeret 64 óra
Előzetes tudás	Olvasott szöveg megértése. Memoriterek. A régióhoz kötődő irodalmi emlékek ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szövegértelmezésben való jártasság mélyítése. Német és magyarországi német irodalmi alkotások megismertetése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A magyarországi német és német irodalomból vett alkotások olvasása, rímes versek megtanulása. Rövid terjedelmű epikai művek és modern mesék, mondák, képregények és egy ifjúsági regény elolvasása. Az olvasás mint műélvezet megtapasztalása, az olvasás iránti igény felkeltése. Egyszerű összefüggések felismerése, a tartalom összefoglalása. Rövid mesék, mondák, hazudós történetek dramatizálása. Német nyelvű színházi előadás megtekintése élőben vagy filmen.</p> <p>Grimm: <i>Kinder- und Hausmärchen</i>; Janosch, Ede Herger, Karl Varga, Josef Michaelis: <i>Märchen</i>; Helme Heine: <i>Freunde</i>; Mira Lobe: <i>Das kleine Ich-bin-ich</i>; Janosch: <i>Tiger und Bär im Straßenverkehr</i>; Luis Murschetz: <i>Der Maulwurf Grabowski</i>; Leo Lionni: <i>Swimmy</i>; <i>Münchhausen-történetek</i>.</p> <p>Szerzők: Paul Maar, Josef Guggenmos, Joachim Ringelnatz, James Krüss, Hans</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – rövid terjedelmű epikai és lírai műveket önállóan olvasni, tartalmukat összefoglalni és műfajukat megnevezni; – a hazai német irodalomból vett, a korosztálynak megfelelő, rövid terjedelmű műköltészeti és népköltészeti alkotásokat elolvasni, tartalmukat megérteni és összefoglalni, rövid történeteket dramatizálni; – modern műfajokat, meséket, képregényeket, comic-okat elolvasni, eljátszani, kreatív írást használni: hagyományos mese, monda alapján képregényt készíteni; – az irodalmi szövegek lényegét megérteni, tartalmukat röviden összefoglalni, a műfajokat megnevezni és röviden jellemezni; – a korosztálynak megfelelő hangjátékot, színdarabot, musicalt megtekinteni, előadni; – önmaga számára a mondák 	<p><i>Dráma és tánc:</i> dramatikus és improvizációs játékok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> jelmez, kellék, díszlet.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> líra, epika; mese, monda.</p>	

Manz, Peter Hachs, Josef Michaelis.	megismerése révén hagyományai jelentőségének megfogalmazására.	
Kulcsfogalmak	Mesetipológia, szereplő, helyszín, tanulság, színház, előadás, díszlet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		Órakeret 25 óra
Előzetes tudás	Az önismeret életkornak megfelelő szintje, személyes tanulási sikerek és nehézségek felismerése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
A hatékony tanuláshoz szükséges tudás megszerzésének és feldolgozásának csoportos és egyéni technikái. Tanulási módok, stratégiák. Különböző típusú szövegek feldolgozása. Koncentrációs memóriagyakorlatok, szöveg tanulási technikák bővítése. Vázlatkészítés irányítással, tanulás, összefoglalás vázlat segítségével. Lényegkiemelés technikájának megismerése, alkalmazása. Kulturált könyvtár- és internethasználat. Prezentációs technikák alkalmazása.	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – szótárfüzetet önállóan vezetni és használni; – kétnyelvű szótárakat a nyelvelsajátításban alkalmazni; – szavak jelentését a szövegek környezetéből kitalálni; – a szókincs egyes szavait a közös alapszóhoz tartozó szócsaládhoz hozzárendelni; – nyomtatott médiát (pl. kétnyelvű szótár) információszerzésre használni; – hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás után az alapinformációkat megérteni (szövegértés); – írott szövegben részletre vonatkozó információt megtalálni; – egyszerűbb szöveg lényegi tényeit megjelölni; – az információkat egymásra vonatkozó mondatokkal közölni; – a gyakorolt prezentációs technikákat a feladatnak megfelelően alkalmazni. 	<p><i>Természetismeret:</i> információszerzés nyomtatott médiából.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> képi analógiák keresése a tanult szövegekhez.</p> <p>Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan; prezentációs technikák.</p>	
Kulcsfogalmak	Szövegek környezet, információhordozó, szövegértés, lényegkiemelés, prezentáció, memóriagyakorlat, vázlat.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Tapasztalás útján kialakított, korosztálynak megfelelő erkölcsi, esztétikai értékrend.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Erkölcsi, esztétikai kategóriák megismerésének mélyítése, ítéletalkotás egyszerű irodalmi szituációkban, a nemzetiségi hovatartozás kialakításának további lépései.	
Tevékenységek/ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az irodalmi szövegek és országismereti témák kapcsán ítéletek alkotása a szereplőkről. A tanulók mindennapjaiban megjelenő értékek helyes megítélésének kialakítása, tudatosítása. A magyarországi német irodalmi alkotások tanulságainak értelmezése a saját személyre vetítve.	<p><i>A tanuló képes</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – az élmények és olvasmányok hatásáról rövid véleményt megfogalmazni; – a jót és a rosszat, az igazságot és az igazságosságot mindennapi irodalmi és közműveltségi szövegekben felismerni; – alapvető konfliktuskezelési eljárásokat megismerni; – a kulturális sokszínűséget érzékelni, azt a hétköznapi életből vett egyes jelenségeken keresztül bemutatni. 	<p><i>Erkölcstan:</i> önismeret, magatartásformák közösségben.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> konfliktushelyzetek megélése játékon keresztül.</p>
Kulcsfogalmak	Értékrend, identitás, értékítélet, konfliktuskezelés, igazságosság.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, adekvátan alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket.</p> <p>Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteinek, rövidebb hallott történeteknek a megértésére, összefoglalására, továbbadására.</p> <p>Ismeri és alkalmazni tudja a legalapvetőbb anyaggyűjtési, vázlatkészítési módokat. Képes önállóan a tanult hagyományos és internetes műfajokban (jellemzés, levél, SMS, e-mail stb.) szöveget alkotni.</p> <p>Felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével képes saját módszerét fejleszteni.</p> <p>A tanuló ismeri a tanult alapszófajok jellemzőit, alaki sajátosságait, a hozzájuk kapcsolódó főbb helyesírási szabályokat, amelyeket az írott munkáiban igyekszik alkalmazni is. A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.</p> <p>Meg tudja fogalmazni, mi a különbség a mese és a monda között. Össze tudja foglalni néhány hosszabb mű cselekményét. Értelmesen és pontosan, tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tud felolvasni szövegeket. Képes az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni.</p>
---	--

7–8. évfolyam

E szakaszban a fő cél a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése és finomítása, a nyelvről tanult ismeretek mélyítése, a nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyelése mondat- és szövegépítő eljárásokkal.

Az olvasásnak és írásnak, a szövegértésnek és szövegalkotásnak ekkorra már többnek kell lennie számukra merő technikai gyakorlatnál vagy egyszerű kódoló–dekódoló eljárásnál. Érteniük kell, hogy az irodalom olyan üzenet, amelyet elődeink és a művészek örökítettek ránk, s amely üzenetnek a megfejtése és életünkbe építése a mi dolgunk.

A 7–8. évfolyamon számos képesség területén meghatározható, hogy milyen szintet kell elérniük a tanulóknak. Ezekben az évfolyamokon a tanuló beszédében már nemcsak megfelelően artikulál, hanem kiejtésével közlő szándékát is jól tükrözi, továbbá a mondat- és szövegfonetikai eszközöket is megfelelően alkalmazza. Már nemcsak összefoglalni tudja az olvasottakat, hanem véleményt is tud alkotni róla. A beszédhelyzethez való alkalmazkodáson kívül különféle kommunikációs technikákat is képes alkalmazni.

A tanulási képesség területén a tanuló már nemcsak használni képes a vázlatot, hanem ő maga is képes az önálló vázlatkészítésre. Irodalmi ismeretei bővülnek a különböző műfajokról. Erkölcsi ítélőképességének fejlettsége alapján már nemcsak a tetszésnyilvánításra és az eltérő vélemény tiszteletére képes, hanem érti az ízlés néhány kontextuális összefüggését. Ismeri a média működésének, társadalmi hatásainak alapvető összefüggéseit.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia. Szóbeli és írásbeli szövegek megértése és értelmezése	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A tanult szövegértési, szövegfeldolgozási stratégiák alkalmazása különféle típusú szövegeken (átfutás, szelektív olvasás stb.).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kulturált véleménynyilvánítás alapelveinek tudatosítása, különféle beszédhelyzetek sémáinak megismertetése. A szövegfeldolgozási módok mélyítése, bővítése, szövegfajtáknak megfelelő alkalmazása.	
Tevékenységek/ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A megismert szövegfeldolgozási módok gyakorlása, újabb technikák megismerése, azok gyakorlatban történő alkalmazása. Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedezése, értelmezése. Adatkeresés technikáinak megismerése. A különböző gyakorlati szövegfajták jellemző sajátosságok felismerése, megnevezése. A szövegben szereplő összefüggéseket felismerése, megnevezése. Ábra, rajz, illusztráció	<p><i>A tartalmak megértése, a lényegi információk megragadása</i></p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a szöveg információtartalmát és a szövegnek vagy egy bekezdésének alap gondolatát megnevezni; – a szövegfajtát, műfajt és nem lineáris szöveg fajtáját megnevezni; – a szövegben egyszerűen megfogalmazott információkat egymástól elkülöníteni és a feladat elvárásainak megfelelően, illetve a problémafelvetés 	<p><i>Vizuális kultúra:</i> egyszerű cselekmény megjelenítése képekkel; ábra, illusztráció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> szituációs játékok.</p>

<p>mondanivalójának megfogalmazása.</p>	<p>tükrében alkalmazni;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a szöveg információit (adott esetben ismétlést követően) megérteni és a feladat elvárásainak megfelelően, illetve a problémafelvetés tükrében felhasználni; – képeket és illusztrációkat egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel, az olvasóra/hallgatóra gyakorolt szubjektív hatás szempontjából is leírni. <p><i>A szöveg és a nyelvi kifejezőeszközök vizsgálata és feldolgozása</i></p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a szövegben előforduló tényeket és véleményeket egymástól elkülöníteni; – szövegek értelmét strukturáltan feltárni és a szöveg néhány aspektusát vagy összefüggéseit kidolgozni és saját tapasztalati összefüggésekbe besorolni; – az olvasóra/hallgatóra gyakorolt hatás elérését célzó, jelentősebb nyelvi eszközöket megnevezni. <p><i>Reflektálás összetett témákra, állásfoglalás és értékelés</i></p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a lineáris szöveg cselekményének és konfliktuskezelésének problematikáját megfogalmazni és értékelni; – egyes információk (adott szövegben, szövegek, illetve a szöveg és az azt kísérő szemléltetőanyagok) közötti tartalmi kapcsolatokról a feladatmegoldás céljából fontos következtetéseket levonni; 	
---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – ismeretterjesztő szöveget értelmezni és arról állást foglalni; – a szöveg cselekményét rekonstruálni és alternatív megoldási javaslatokat tenni. 	
Kulcsfogalmak	Információtartalom, következtetés, szövegtípus, ábra, diagram, rajz, összefüggés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia. Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Órakeret 52 óra
Előzetes tudás	Szövegalkotási eljárások ismerete, alkalmazása. Elemi digitális kompetencia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszéd- és írásmód, szókinccs, nyelvi viselkedés kialakítása. A szöveg kifejező tolmácsolása képességének fejlesztése.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
A kommunikációs célnak megfelelő szövegek alkotása szóban és írásban. Néhány tömegkommunikációs műfajban való kreatív szövegalkotás (interjú, riport, hír). Egy történet vagy cselekmény különböző szemszögből történő megfogalmazása (perspektívaváltás), más szövegtípus ismérveinek megfelelő átfogalmazása. Pro és kontra érvek előzetesen gyűjtött nyelvi eszközökkel történő megfogalmazása.	<p><i>A tartalmi információk közvetítése</i></p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a szöveg tartalmát és a benne rejlő információkat rendszerezetten visszaadni; – a téma, ábrázolásmód, események és a szöveg vonatkozásában hasonlóságokat és különbségeket felfedezni, követhető kritériumok alapján logikus csoportokat alkotni; – lírai, epikus és dramatikus szövegeket a részletek érzékeltetésével előadni; – megadott szerkezeti jellemzőkkel és egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel informális és formalizált írott szöveget alkotni. <p><i>Összefüggések célnak és célcsoportnak megfelelő feldolgozása</i></p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – monologikus kommunikációs helyzeteket 	<i>Minden tantárgy:</i> összefüggő beszéd, érvelés, szövegfeldolgozás kialakítása.

	<p>vagy egyéni értelmezések írásbeli megfogalmazását tanári irányítás mellett a címzettnek megfelelően alakítani;</p> <ul style="list-style-type: none"> – párbeszédes kommunikációs helyzetekben logikus és egyéni érveket hozni; – szövegben található vagy szövegek közti tartalmi összefüggéseket szabadon választott előadásmódban és egyéni nyelvi eszközök felhasználásával bemutatni; – a szövegfeldogozás eredményeit mások számára követhető módon hozzáférhetővé tenni; – általános tudnivalókat rendszerezve és világosan előadni. <p><i>Vélemény, vita, állásfoglalás</i> A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – egy problémát vagy tényt vizsgálatnak alávetni; – párbeszédes kommunikációs helyzetekben mások szóbeli megnyilatkozásait azok lényegi megállapításaira szorítkozva összefoglalni és azokról állást foglalni; – távlatváltással más nézőpontokat megvizsgálni és azokról állást foglalni; – elbeszélő szövegből párbeszédet alkotni. 	
Kulcsfogalmak	Nézőpont, perspektíva-váltás, szövegfajta, érv, interjú, hír, riport.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia. Általános interakciós készség	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az aktív szókincs és szóbeli szövegalkotási készség különös tekintettel a véleményalkotás, állásfoglalás nyelvi kifejezésére.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvhasználati kompetencia fejlesztése különböző kommunikációs helyzetekben. A számítógép és a világháló német nyelvű programjainak megismertetése, azok alkalmazása információszerezés céljából.	

Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Különböző módon, csatornán információhoz jutás. Nyelvi kommunikációs szituációkban megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása, a beszélgetőpartner megnyilvánulásaira adekvát formában reagálás. Szövegek tartalmának lényegre törő összegzése a másik nyelven (magyar, illetve német).</p>	<p><i>Véleménynyilvánítás – aktív részvétel a közös munkában</i> A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – információhiány esetén célzott kérdéseket feltenni; – szokásos tanórai helyzeteken kívül, az iskolai hétköznapiakban is feltalálni és megértetni magát; – a német nyelvű médiát információszerzés céljából segítségül hívni. <p><i>Kommunikációs kultúra</i> A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő nyelvi eszközökkel a beszélő és a hallgató szerepét váltogatni; – nyelvhasználati kompetenciáját az általános udvariassági szabályokhoz igazítva különböző helyzetekben és kielégítő nyelvi kifejezőeszközökkel alkalmazni; – mások érzelemnyilvánításaira megfelelően reagálni; – mások közléseit követni; – saját álláspontja közlésével spontán módon reagálni azokra. <p><i>Nyelvi közvetítés</i> A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – német nyelvű tartalmak lényegi elemeit magyarul összefoglalni; – magyar nyelvű szövegek kulcsfogalmait tartalmilag helyesen, németül összefoglalni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a szókinccs adekvát alkalmazása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önismereti gyakorlatok, szerepjátékok.</p> <p><i>Informatika:</i> keresőprogramok.</p>
Kulcsfogalmak	Kulcsfogalom, összefoglalás, reagálás, szerepváltás, információszerzés.	

Tematikai egység/	Országismeret és interkulturalitás	Órakeret
-------------------	------------------------------------	----------

Fejlesztési cél		66 óra
Előzetes tudás	A témákhoz kapcsolódó szókincs és ismeretanyag.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az aktív szókincs fejlesztése, mélyítése a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján. A témakörökhöz kapcsolódó ismeretek bővítése.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán, az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókincs elsajátítása és feldolgozása.</p> <p>Az előző képzési szakaszok témaköreinek ciklikus bővítése.</p> <p>Témák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Személyes életvitel: jövőtervezés, barátok és csoportok, divat, sport. – Társadalmi élet: étkezés régen és ma, szabadidős tevékenységek, civil szervezetek, életmód. – Iskola, képzés, hivatás: foglalkozások, a munka világa, tanulás iskolában és azon kívül. – Kultúra és média: zene és tánc mint az ifjúsági kultúra része, média és hatása, az irodalom mint különös kifejezési forma. – Gazdaság, technika, környezet: kézművesség, ipar, mezőgazdaság, turizmus, szolgáltatások, környezetvédelem. – Politika és történelem: jogok és kötelességek, nemzetiségek jellemzői, német nyelvű országok. – Német nyelv: a német nyelvterület nyelvjárásai. 	<p><i>A tanuló képes</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a tanóra anyagához és a hétköznapi élet egyes területeinek megfelelő szókinccset és nyelvi kifejezőeszközöket használni, szófordulatokat és körülírásokat alkalmazni; – a nyelvi szintnek megfelelő szókinccsel, egyszerű, variálható nyelvi sablonok segítségével alapvető kommunikációs helyzetekben relatív biztonsággal részt venni, valamint tananyagot feldolgozni. 	<p><i>Biológia-egészségtan:</i> környezetvédelem, egészségkárosodás, egészséges táplálkozás.</p> <p><i>Földrajz:</i> turizmus, német nyelvű országok, szolgáltatóipar, ipar, mezőgazdaság.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> sportágak.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a média sajátosságai.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> foglalkozások, munkavállalás.</p>
Kulcsfogalmak	Barátság, érdeklődési kör, cél, erősség, oktatási rendszer, nyaralás, szolgáltatóipar, média, egészségkárosítás, sportág, környezetvédelem, jog, kötelesség, kisebbség és nemzetiség, nyelvjárás, irodalmi nyelv.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtani és nyelvhelyességi kompetencia. A szó- és mondatan alapjai	Órakeret 33 óra
Előzetes tudás	Nyelvi fogalomrendszer a szófajok körében. A nyelvi tudatosság a tanult témakörökben. Viszonylagos önállóság feladatvégzésben, információszerzésben és felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvi fogalomrendszer bővítése a szófajok és mondatfajták körében. A nyelvi tudatosság fokozatos fejlesztése. A tanulók önállóságának fejlesztése a szabályfelismerésben, megfogalmazásban, alkalmazásban és az önellenőrzésben.	
Tevékenységek/ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A tanult szófajok biztos felismerése ismérvek megnevezésével szövegkörnyezetben. Az igeidők helyes használata beszédben és írásban. A melléknév fokozása, ragozása. Alapvető vonzatos igék ismerete, használata. A cselekvő és szenvedő szerkezet ismerete és gyakorlati alkalmazása. A feltételes jelen képzése, használata. Néhány mellérendelő és alárendelő mellékmondat szórendjének ismerete és használata.	<i>A tanuló képes</i> – a tanórán gyakran előforduló német alaktani és mondatnani szerkezeteket következetesen viszonylag helyesen használni, azok összefüggéseit és funkcióját felismerni; – egyszerű alaktani szerkezetek szófaját és jelentését felismerni.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> nyelvtani fogalmak, igeidők, igei vonzatok, melléknév, feltételes mód, összetett mondat, főmondat, mellékmondat.
Kulcsfogalmak	Melléknév, fokozás, névszóragozás, szenvedő szerkezet, igevonzat, feltételes mód, alárendelő, mellérendelő mellékmondat, kötőszó, szórend, óhajtó mondat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtani és nyelvhelyességi kompetencia. Kiejtés és hangsúlyozás	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás. A helyi német nyelvjárás kiejtési sajátosságainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jól érthető beszéd és helyes hanglejtés fejlesztése, kialakítása.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Német irodalmi nyelvi fordulatok és szövegek hangoztatásával, a beszélt nyelv alkalmazásával árnyalt kiejtési és	<i>A tanuló képes</i> – érezhető idegen akcentusa és néhány rosszul kiejtett szó ellenére is jól érthetően és	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hosszú mássalhangzók, zöngés és zöngétlen

hangsúlyozási normák elsajátítása. Szituációs játékok. Kommunikáció anyanyelvi beszélőkkel. Nyelvjárási szövegek értése, elmondása.	helyes hanglejtéssel beszélni; – szövegeket megfelelő előkészítés után helyi nyelvjárásban érthetően és helyes hanglejtéssel elmondani.	mássalhangzók ejtése.
Kulcsfogalmak	Hanglejtés, kiejtés, érthetőség, hangszín.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtani és nyelvhelyességi kompetencia. Helyesírás és központozás	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Alapvető helyesírási szabályok ismerete, alkalmazásuk a szövegalkotás folyamatában. Önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvi tudatosság növelése. A normakövető és normától eltérő helyesírás felismertetése. A szöveg központozásának, a párbeszéd és az idézetek szabályainak megismertetése.	
Tevékenységek/ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A tanult szerkezetek közel biztos helyesírással történő írása. A központozás alapvető formái és tartalmi szabályainak közel helyes alkalmazása. A mindennapi írásbeli munkákban az igényes helyesírásra való törekvés. Hibajavítási gyakorlatok.	A tanuló képes – a nyelvtani szerkezetek képzésére szolgáló alapszavakat biztos helyesírással, rövid saját szövegeket kielégítő biztonsággal leírni; – a legalapvetőbb központozási szabályokat közel helyesen alkalmazni.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> helyesírási szabályok (szó szerkezetek, központozás), hibajavítás.
Kulcsfogalmak	Központozás, korrekció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra	Órakeret 98 óra
Előzetes tudás	A szövegértelmezésben való jártasság. Német és magyarországi német népköltészeti és műköltészeti alkotások ismerete. Olvasásélmény alapján kialakított irodalmi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalom sajátos kifejezési formáinak felismerése, megértése és értelmezése. Az irodalmi művekben megjelenő értékek, problémák, kérdések és kétségek felfedezésére való érzékenység kialakítása.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
A magyarországi német és német irodalomból vett alkotások olvasása, versek megtanulása. Rövid terjedelmű epikai művek	A tanuló képes – elbeszéléseket, rövid történeteket, lírai műveket önállóan olvasni, a művek	<i>Ének-zene:</i> ritmus. <i>Vizuális kultúra:</i> jelmez, kellék, díszlet.

<p>és modern történetek, képregények és egy ifjúsági regény olvasása. Az olvasás mint műélvezet megtapasztalása, az olvasás iránti igény felkeltése. Egyszerű összefüggések felismerése, a tartalom összefoglalása. Rövid történetek, regényrészletek dramatizálása. A Magyarországi Német Színház egy előadásának megtekintése élőben, vagy egy irodalmi mű filmfeldolgozásának megtekintése. Peter Härtling: <i>Oma</i>; Peter Härtling: <i>Ben liebt Anna</i>; Christine Nöstlinger: <i>Die Ilse ist weg</i>; Bernhard Hagemann: <i>Johnny schweigt</i>; Lothar Semper: <i>Auf einer Harley-Davidson möchte ich sterben</i>. Szerzők: Paul Maar, Martin Auer, James Krüss, Engelbert Rittinger, Valeria Koch, Alfred Manz, Christina Arnold.</p>	<p>tartalmát összefoglalni, a szereplőket jellemezni, a művek mondanivalóját megfogalmazni;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a hazai német irodalomból vett, a korosztálynak megfelelő alkotásokat elolvasni, értelmezni, róluk véleményt alkotni; – egy mai ifjúsági regényt – a tanulókat foglalkoztató témában – elolvasni, a szereplőket jellemezni, a cselekményt és mondanivalót elemezni; – az irodalmi szövegek tartalmát és mondanivalóját nyelviileg kielégítően összefoglalni, a műfajokat megnevezni és röviden jellemezni; – az irodalom társművészeit, filmet és fotókat megismerni, színdarabot a hazai német színházban megtekinteni, a látottakat a tanórán feldolgozni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: műfajok.</i></p>
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Mondanivaló, jellemzés, jelleme, ifjúsági regény, film, színdarab.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>A tanulási képesség fejlesztése</p>		<p>Órakeret 20 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az önismeret életkornak megfelelő szintje, a személyes tanulási sikerek és nehézségek felismerése.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.</p>		
<p>Tevékenységek/ismeretek</p>	<p>Követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>A tanulás szerepe és módjai. Egyszerű tanulási módok, stratégiák. Különböző szövegfeldolgozási módok gyakorlása. Koncentrációt fejlesztő játékok, gyakorlatok. Különböző olvasási technikák. Önálló vázlatkészítés, tanulás,</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – szókártyákat készíteni és használni; – szavak jelentését a szöveggörnyezetből kitalálni; – a szókinccs egyes szavait a közös alapszóhoz tartozó szócsaládhoz hozzárendelni; – nyomtatott médiát, egyszerű 	<p><i>Vizuális kultúra:</i> kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>	

<p>összefoglalás vázlat segítségével. Kulcsinformációk kiemelése olvasott szövegben. Gondolattérkép készítése az olvasott szöveghez, a tárgyalt témakörhöz. Különböző információhordozók használata, prezentáció összeállítása, bemutatása.</p>	<p>számítógépes oktató- és német nyelvű keresőprogramokat információszerzésre használni; – hallott egyszerű szövegből az alapinformációkat megérteni; – különböző olvasási technikákat (globális, szelektív és részletes) alkalmazni; – a szöveg feldolgozása során jelölési technikákat alkalmazni, a kulcsszavakat megjelölni; – az információkat egymásra vonatkozó összetett mondatokkal ismertetni; – az ismert prezentációs technikákat a feladatnak és célcsoportnak megfelelően alkalmazni.</p>	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Kiemelés, gondolattérkép, kulcsinformáció, szókértya, koncentrációs játék.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése</p>	<p>Órakeret 5 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Erkölcsi, esztétikai kategóriák megismerésének mélyítése, ítéletalkotás egyszerű irodalmi szituációkban, a nemzetiségi hovatartozás kialakításának további lépései.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Önálló gondolkodás, az önkifejezés kulturáltságának kialakítása. A kulturális másság felismertetése, megértése és az erre épülő tisztelet kialakítása.</p>	
<p>Tevékenységek/ismeretek</p>	<p>Követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Önálló gondolkodás, az kulturált véleménynyilvánítás. A kulturális és történeti másság felismerése. A tanulók mindennapjaiban megjelenő értékek helyes megítélésének kialakítása. A magyarországi német irodalmi alkotások tanulságainak szubjektív (a tanuló szemszögéből történő) értelmezése.</p>	<p>A tanuló képes – a tetszésnyilvánítás árnyaltabb nyelvi formáit alkalmazni; – az igazságot és a nézőpont szerepét, a személyes és a közösségi igazság konfliktusát különféle szövegek alapján megérteni; – törekedni az egyéni és közösségi konfliktusok kezelésére;</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> önismeret, magatartásformák közösségben. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> konfliktushelyzetek megélése drámajátékon keresztül.</p>

	– más kultúrákat megismerni, megérteni és összevetni.	
Kulcsfogalmak	Értékrend, identitás, értékítélet, konfliktuskezelés, igazságosság, közösség.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló eligazodik, és hatékonyan részt vesz a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban. Képes álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével kifejezni.</p> <p>Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit.</p> <p>Képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére.</p> <p>Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, tud önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, állításait indokolni.</p> <p>A tanuló ismeri a különböző mondatfajtákat, és törekszik a szövegalkotásban azok használatára.</p> <p>Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket.</p> <p>Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit.</p> <p>A tanuló képes a könnyebben besorolható művek műfaji azonosítására.</p> <p>Képes a drámákban, filmekben megjelenő emberi kapcsolatok, cselekedetek, érzelmi viszonyulások, konfliktusok összetettségének értelmezésére és véleményezésére.</p> <p>A tanuló tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival. Ismeri a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módjának legfőbb jellemzőit.</p>
---	---